

خاطره بازی بانبردی دیگر

«نبردی دیگر» به نویسندگی و کارگردانی عبدا... باکیده، محصول ۱۳۷۲ است. این مجموعه که

براساس خاطرات دوران اسارت برخی رزمندگان ساخته شده، داستان کینه جویی غیرمنطقی و دیوانه وار افسری یعنی به نام سرگرد مشعل را روایت می‌کند که جنگ را به مسأله‌ای شخصی برای خود تبدیل کرده است. سرگرد مشعل به دنبال یافتن و انتقام‌گیری از یک فرمانده ایرانی به نام حاج رسول رستگاری است که او را مسئول جراحت صورتش در یک عملیات می‌داند.

اما سرگرد مشعل فارغ از اختلال فکری شخصی کردن جنگ، ضعف‌های شخصیتی دیگری نیز دارد؛ چنانچه در صحنه‌ای از یادآوری گذشته و در گفت‌وگوی سرگرد با همسرش و از زبان همسرش درمی‌یابیم که او فردی ترسوست که به جای جرات و جسارت رویارویی مستقیم با حریف، از محصور شدن در یک محیط ضدضربه مثل تانک لذت می‌برد و به علت وجه دیگر روحی‌اش یعنی لذت بردن از دگرآزاری، از ضربه زدن به هم‌آورد خود از داخل این فضای به ظن او ایمن، به شدت لذت می‌برد. اما حاج رسول صرفا پیرو حس و وظیفه مقدس دفاع از وطن و کمک به هم‌زمانش و بدون داشتن ذهنیت و مشکل شخصی با این افسر نیمه دیوانه یعنی، باعث می‌شود این حصار امن برای او به جهنمی سوزان و کابوسی آزاردهنده تبدیل شود و از این نقطه به بعد، برای سرگرد مشعل هدفی جز یافتن حاج رسول و انتقام از او باقی نمی‌ماند؛ اما در پایان که به نوعی شاهد دوئل میان سرگرد و حاج رسول هستیم، زبونی سرگرد بیش از پیش مشخص می‌شود و حتی حاج رسول او را بیشتر قابل ترحم می‌بیند تا سزاوار کشته شدن در جنگ. پایان کار سرگرد مشعل با دیوانگی، شاید از جهاتی مشابه با حالت صدام پس از عدم دستیابی به اهدافش در پایان هشت سال تجاوز و متعاقبا حمله‌ای جنون آمیز و بدون تدبیر به کویت باشد.

شخصیت مهم و قابل توجه دیگر این داستان، شخصیت سرهنگ مولا محمد است؛ فرمانده عراقی اردوگاه که هر چند سالیان زیادی در خدمت ارتش عراق و حتی حزب بعث و صدام بوده، اما به واسطه سلامت نفس و نیز آشنایی‌اش با روحیات، اعتقادات و منش اسرای ایرانی، ایرانیان را از جهات مختلف قابل احترام دانسته و عراق را به علت تجاوز به این کشور مقصر می‌داند.

شخصیت پردازی خوب که از نقاط ممتاز این مجموعه است، در شخصیت و رفتار سرهنگ مولا محمد تا آنجا خود را نشان می‌دهد که حتی پیش‌بینی پایان داستان و شکست سرگرد در مقابل حاج رسول و نیز عنوان «نردی دیگر» را از زبان او می‌شنویم و این شخصیت به نوعی اشاره سازنده مجموعه به امکان دوستی میان دو ملت ایران و عراق بوده است.

یک وجه مهم این اثر، مضامین ضدجنگ است که بدون مغایرت با ارزش‌های دفاع مقدس در آن به رفا کتته، چه در موضوع اصلی داستان و اشاره‌های سرهنگ مولا محمد و چه در داستان‌های فرعی مانند فرار خانواده عراقی از دست بعثی‌ها، توجه کافی سازنده اثر به جزئیات حوادث نیز از دیگر نقاط قوت این مجموعه است؛ مانند جزئیات مربوط به نحوه دستگیری و ناشناس ماندن حاج رسول رستگاری، جاسوس عراقی و استفاده او از زورق سیگار برای جاسوسی و تقابیش با دکتر ایرانی اردوگاه، داروخانه اسرا، دوربین پریسکوپ، فرار یونس و...

رئیس سازمان صداوسیما در حکمی حجت‌الاسلام محمد لطفی نیاسر را به سمت مشاور رئیس سازمان در تعامل با حوزه علمیه و روحانیت منصوب کرد.

متن حکم بدین شرح است: «برادر گرامی جناب

حجت‌الاسلام محمد لطفی نیاسر

نظر به مراتب تعهد و تجارب ارزشمند شما در رسانه ملی، به موجب این حکم، جنابعالی را به‌عنوان مشاور رئیس

انتصاب مشاور

رئیس رسانه ملی

در تعامل با حوزه علمیه

سازمان در تعامل با حوزه علمیه و روحانیت منصوب می‌نماید. از خداوند متعال، توفیق روز افزون شما را در پیشبرد اهداف و آرمان‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تحقق منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) خواستارم.»

محمد لطفی نیاسر سال ۱۳۵۱ در قم به دنیا آمد و از اسفند ۱۳۷۶ وارد رادیو معارف شد و هنگام افتتاح این رادیو؛

تاریخچه سوگواری سیدالشهدا علی‌علیه السلام به روایت معزا

شبکه تهران برنامه‌ای تاریخی- مذهبی روی آنتن برده تا تاریخچه عزاداری در ایران را برای مخاطبان بازخوانی کند

این روزها که در ماه

صفر هستیم، تلویزیون

برنامه‌های متنوعی را با

حال‌وهوای سوگواری

سیدالشهدا(ع) تدارک

دیده که «معزا» ازجمله

این برنامه‌هاست و با

اجرای سیدحسین

متولیان و کارشناسی حجت‌الاسلام سیدعباس

موسوی مطلق به بررسی دقیق تاریخچه عزاداری

مردم ایران از زمان آل بویه تا عصر حاضر می‌پردازد و

نقش حکومت‌ها را در دوره‌های مختلف تاریخی

واکاوی و تبیین می‌کند. برنامه تاریخی- مذهبی

معزا در تکیه دربند ضبط و تولید شده که بیش از

۱۵۰ سال قدمت دارد. حال‌وهوای این تکیه و

بحث‌های تازه‌ای که درباره تاریخچه عزاداری

مطرح می‌شود، رنگ‌وبوی ویژه‌ای به معزا داده

است. برنامه فوق هرروز صبح از شبکه تهران روی

آنتن می‌رود. جام‌چم در گزارش پیش‌رو، جزئیات

این برنامه را در گفت‌وگو با محمدرضا کاشانی

تهیه‌کننده و سیدحسین متولیان مجری، بررسی

کرده است.

تاریخچه‌ای به زبان ساده

عزاداری‌های مذهبی در ایران تاریخی طولانی دارد که روایت آن به‌ویژه از منظر تحلیل و در قاب

تصویر می‌تواند، نسل امروز را نسبت به این سنت دیرینه آگاه، چربایی و ابعادش را تبیین کند.

محمدرضا کاشانی، تهیه‌کننده برنامه معزا درخصوص تولید این برنامه با محتوای تاریخچه عزاداری، به جام‌چم می‌گوید: تاکنون برنامه‌ای در تلویزیون نداشته‌ایم که تاریخچه عزاداری را به شکل جامع بررسی کرده باشد.

از این منظر فکر کردیم که برنامه معزا می‌تواند به درک مخاطب کمک‌کند که این عزاداری‌ها با چه شرایطی در دوره‌های مختلف

ایجاد شده و رشد کرده تا به امروز برسد. تلاش ما این بوده که تاریخ را به‌صورت درست و خارج از فضاهای سیاسی حاکم در هر دوره، تحلیل کنیم.

از این جهت معتقدیم این برنامه در شناخت بیشتر به مخاطب کمک‌کننده خواهد بود. شروع تاریخچه عزاداری در ایران و زمانی که رسمیت گرفت، از حکومت آل بویه بوده است. ما از آن دوران شروع کردیم تا به جمهوری اسلامی برسیم. تلاش کردیم هم کارشناس برنامه و هم مجری، در نوع بیان و گویش، بسیار ساده و روان باشند تا بتوانند بدنه کامل مخاطبان را دربر بگیرند. در حقیقت به نوعی باشد که یک نوجوان تا یک بزرگسال و با هر میزان تحصیلات، با تماشای این برنامه بتوانند از آن بهره ببرند. در تمام قسمت‌ها کارشناس ثابت است و با آقای موسوی مطلق آن را جلو می‌بریم.

وی در توضیح فعالیت اتاق فکر برنامه هم این‌طور بیان می‌کند: یک گروه تخصصی تاریخ عزاداری را با همراهی آقای موسوی مطلق بررسی و جمع‌بندی خود را به شکل یک گفتمان در

برنامه ارائه کردند. برنامه می‌تواند به یک مرجع قابل‌استناد تبدیل شود، چراکه تلاش کردیم هر آنچه که در این برنامه ارائه داده‌ایم، مستند و با منبع باشد. چون ممکن است پرسش‌هایی برای مخاطبان پیرامون موقعیت‌های مختلف تاریخی ایجاد شود، اما مواردی را در برنامه مطرح کردیم که سند تاریخی دارد و می‌توان در آینده به آن استناد کرد.

گشتی در یک تکیه تاریخی

برنامه معزا در یک تکیه با قدمت به نام تکیه‌دربند تولید شده است.

کاشانی درخصوص اشاره به قدمت این لوکیشن در خود برنامه، می‌گوید: تلاش ما این بوده که در بیشتر قسمت‌های برنامه، اشاره به لوکیشن

تکیه دربند داشته باشیم و مجری یک سابقه ۳۰تاییه‌ای از آن تکیه بیان کند. دلیلش این است که تکیه‌های باقیمانده در تهران، تاریخچه‌ای دارند و خیلی از افراد در طول تاریخ، همانجا عزاداری کرده‌اند و از همین‌رو، مکان‌های مقدسی هستند. همین که بتوانیم این فضاها را به مردم معرفی کنیم و بگوییم برای نمایش‌هم شده به آنجا بروند، برایمان باارزش بوده و معتقدیم قرار گرفتن در این فضاها، رسالت خودش را انجام می‌دهد.

هرچقدر بتوانیم چیزهایی که از گذشته برایمان مانده را در فضای عزای حضرت سیدالشهدا و مذهبی نگه‌داریم و به نسل بعد معرفی کنیم، کار بزرگی انجام داده‌ایم. به‌نظرم شاید جوانان امروزی خیلی بافضاهای اینچنینی قربانی نداشته باشند، باید یک معرفی از این فضاها داشته باشیم چراکه این شناخت، کار خودش را می‌کند و تاثیر می‌گذارد. این تهیه‌کننده درخصوص دلیل انتخاب سیدحسین متولیان در قامت مجری هم عنوان می‌کند: برای ما مهم بود که مجری برنامه معزا برخی پارامترها را داشته باشد؛ ازجمله این‌که اطلاع دقیقی از فضای عزاداری و مذهبی

داشته باشد. نمی‌توانستیم یک فرد غیرمرتبط با این فضا را بیاوریم. آقای متولیان از این منظر اطلاعات گسترده‌ای دارد و در این حوزه فردی محقق است. نکته دیگر این‌که در سیر برنامه، بحث تاریخچه عزاداری گره عمیقی با فضای ادبی دارد. نقش شعرا و مرثیه‌سراها نقش پررنگی است. به همین دلیل خواستیم فردی در قامت مجری قرار گیرد که با این فضا آشناست و بتواند با پرسش‌هایش در بحث شرکت کند.

از معزا آموختم

همان‌طور که اشاره شد سیدحسین متولیان اجرای برنامه معزا را برعهده دارد. او درباره دغدغه خودش برای حضور در برنامه معزا به جام‌چم می‌گوید: تاریخ کلا جذاب است، چون

چیزهایی را به ما می‌آموزد که شاید بارها با آن مواجه شده‌ام بی تفاوت از کنارش رد شده باشیم. تاریخ ما را با همان چیزهایی که امروز تکرار می‌شود آشنا

روحه از پی‌رغلامان شنیده‌اند. این خودش روح حسینی و جانمایه عزاداری سیدالشهدا را در درون خود و در عین حال تاریخ را در خود دارد. این برنامه که تاریخ حسینی است، هم جانمایه حسینی و هم پیشینه تاریخ را نیاز داشت. این دکور، همه اینها را باهم داشت و این از سلیقه تولیدکنندگان برنامه بود که تکیه دربند را به عنوان محل ضبط انتخاب کردند. جدا از این‌که من از مردمی که دسترسی به تکایای اینچنینی دارند، دعوت می‌کنم به این مکان‌ها سر بزنند. نوع معماری و نگاهی که چنین مکان‌هایی را ساخته، می‌تواند حاوی پیام‌های مهمی باشد. در حقیقت می‌تواند نشانی از مردمانی باشد که صدها سال در این سرزمین عزاداری کرده و برای حضرت سیدالشهدا عاشقی کرده‌اند؛ جزئیاتی مثل استکان‌هایی که سال‌ها همدم جای روضه و فرش‌هایی که میزبان قدم فرشتگان بودند.

می‌کند. از این جهت معزا تجربه ویژه و درخشانی برای من است. چون شاید از معدود برنامه‌هایی بود که نه در مقام مجری- کارشناس، بلکه در مقام

یک دانش‌آموز، نشست‌بوم و تاریخ را در کنار کارشناس برنامه مرور می‌کردم. بسیاری از فصلی که خودم متوجه آن نبودم و از این منظر و به شکل سیر حاکمیت‌ها در ایران و این‌که چه نقشی در عزاداری سیدالشهدا و دلدادگی مردم دارند، برای من تازه و به شکل یک کلاس درس بود. با این‌که مدت‌زمان ضبط این برنامه خیلی فشرده بود، اما برای خودم بسیار لذت‌بخش و آموزنده بود. به‌طوری‌که یک سفرصل جدید برای من در این مسیر و در نگاه به هیات، روضه، مناسک و عزاداری‌های حسینی سرمد در دلدادگی آنها به اهل بیت باز شد.

متولیان: معزا تجربه ویژه‌ای برای من است.

چون از برنامه‌هایی بود که به عنوان دانش‌آموز نشسته بودم و تاریخ را مرور می‌کردم

هم‌افزایی برای یک گفتمان واحد

مجری که خودش اطلاعات زیادی در حوزه تاریخ عزاداری دارد، تلاش کرده در این برنامه یک هم‌افزایی با کارشناس برنامه داشته باشد. او در این‌خصوص عنوان می‌کند: طبیعی است گفت‌وگوهای صورت‌گرفته با کارشناس، گفت‌وگوهایی بود که تلاش می‌کردیم هم‌افزایی کنیم، یعنی طرح بحث و پی‌گیری‌های تاریخی توسط ایشان مطرح می‌شد و من هم گاهی تکلیفی را مطرح می‌کردم که از جنس همان چیزهایی بود که ایشان عنوان می‌کرد تا مکمل صحبت‌ها باشد. چه در قالب مثال‌ها و چه در قالب ارجاعات برون‌متنی و چه در قالب ارجاع به منابعی از قرآن که همگی در تأیید آن نگاه مطرح شده بود. این هم‌افزایی باعث می‌شد بحث بهتر شکل بگیرد و در کمال و بلوغ خود به مخاطب عرضه شود.

در رثای مدیری که نویسنده‌ای خلاق بود

معاون صدای جمهوری اسلامی در پیامی درگذشت زهرا یساقی، هنرمند توانایی رادیو، نویسنده و مدیر سابق گروه دانش و اقتصاد رادیو جوان را تسلیت می‌ت. متن این پیام به‌شرح ذیل است: در نهایت تاسف و تأثر در نخستین ساعات صبح روز جمعه ۲۶ مرداد، مدیرسابق گروه دانش و اقتصاد رادیو جوان سرکار خانم «زهرا یساقی» دعوت حق را لبیک گفت و به دیار باقی شتافت. این خبر به‌قدری جانسوز بود که به‌دشواری به‌باور نشست. شادروان پیش از مدیریت گروه دانش و اقتصاد رادیو جوان، برنامه‌ساز حرفه‌ای و نویسنده‌ای خلاق بود و همیشه با جان و دل در رادیو فعالیت می‌کرد. وی تجربه تهیه‌کنندگی، سردبیری و نویسندگی برنامه‌هایی اعم از چهارراه جوانی، صدای جمهور و... را به عهده داشت و به اخلاق وادب در میان همکاران شهره بود. بدین وسیله ضایعه فقدان اندوهبار هنرمند توانای رادیو را به همکاران ما در صداوسیما جمهوری اسلامی ایران خصوصا اهالی رادیو تسلیم می‌گویم. برای آن عزیز سفرکرده غفران و رحمت واسعه‌الهی و برای بازماندگان صبر جمیل از درگاه ایزدمنان خواستارم.

مسابقه خانوادگی «خانه ما» در شبکه ۲

مسابقه خانوادگی «خانه ما» هر روز ساعت ۱۸:۴۵ روانه آنتن شبکه دو می‌شود. در این مسابقه تلویزیونی، سه خانواده از شهر مقدس قم به رقابت با یکدیگر می‌پردازند و در پایان، خانواده برگزیده براساس پس‌انداز خود می‌تواند برنده جایزه ۱۰۰هزاربری مبلغ پس‌انداز خود شود. خانواده‌های براتی، آقاجانی و کاظمی شرکت‌کنندگان این سری از مسابقات خانوادگی خانه ما هستند که در یک بازه زمانی یک ماهه و در چهارچوب مبلغی مشخص، ضمن انجام فعالیت‌های روزمره و تفریحات خانوادگی باید در قالب یک کسب و کار خانوادگی، درآمدزایی نیز داشته باشند.

این مسابقه به‌تهیه‌کنندگی احمد شفیعی و کارگردانی امین کفاش زاده و مسلم تهرانی پخش می‌شود. خانه ما یک مستند مسابقه خانوادگی است که در آن شرکت‌کنندگان با دریافت مبلغ مشخصی به‌عنوان حساب مسابقه، باید بتوانند هزینه‌های خانواده خود را به صورت صرفه‌جویانه مدیریت کنند.

سه خانواده در رقابتی حدودا یک ماهه به خرج گروه سازنده زندگی می‌کنند و با چالش‌هایی روبه‌رو می‌شوند. هر خانواده‌ای که فکر می‌کند الگوی مصرف خاص خود را دارد، می‌تواند در این مسابقه شرکت کند.

هنرهای «گیلان جان» به زبان تصویر

مجموعه مستند «گیلان جان» به معرفی منابع دستی استان گیلان اختصاص دارد و از شبکه مستند پخش می‌شود. تهیه‌کننده و کارگردان اثر سیدمصطفی نبوی است. گیلان جان شنبه تا چهارشنبه ساعت ۱۷:۳۰ روی آنتن می‌رود و بازپخش آن روز بعد ساعت ۸:۳۰ صبح است.

